

Námitka účastníka řízení

Pokud se soud dostatečně nevypořádá s námitkou účastníka řízení a své rozhodnutí v tomto smyslu řádně neodůvodní, porušuje tím právo účastníka řízení na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. II.ÚS 2177/17 ze dne 28.8.2018)

Ústavní soud rozhodl ve věci ústavní stížnosti stěžovatele Mgr. R.V., zastoupeného Mgr. P.V., advokátkou sídlem P., proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 6. 4. 2017, č. j. 27 C 194/2015-49, za účasti Obvodního soudu pro Prahu 1, jako účastníka řízení, a České republiky - Ministerstva spravedlnosti, sídlem Vyšehradská 16, Praha 2 - Nové Město, jako vedlejší účastnice řízení, tak, že rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 6. 4. 2017, č. j. 27 C 194/2015-49, byl porušen článek 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 6. 4. 2017, č. j. 27 C 194/2015-49, se ruší.

Odůvodnění:

I. Rekapitulace dosavadního průběhu řízení a ústavní stížnosti

K vymožení pohledávky pravomocně přiznané rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2000, sp. zn. 32 Cm 14/99, ve výši 63 719,50 Kč, byla vůči povinnému nařízena exekuce, jejímž provedením byl pověřen stěžovatel jako soudní exekutor. Od povinného byla dlužná částka vymožena dne 4. 6. 2008, nebyl však vyrozuměn příslušný katastrální úřad, který měl poznámku o nařízené exekuci z listu vlastnictví povinného vymazat. Oznámení o skončení exekuce, na jehož základě bylo možno zápis změn údajů vyznačených v katastru nemovitostí vymazat, bylo vydáno až dne 15. 10. 2013, a to soudní exekutorkou zastupující stěžovatele.

Následně se povinný obrátil na Ministerstvo spravedlnosti (dále jen "ministerstvo") s nárokem na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem stěžovatele jako soudního exekutora, spočívajícím v neodoblovení nemovitého majetku povinného. Nárokovaná škoda představovala náklady povinného na právní zastoupení, jehož účelem bylo odstranění předmětného zápisu změn údajů vyznačených v katastru nemovitostí. Ministerstvo povinnému mimosoudně uhradilo způsobenou škodu ve výši 5400 Kč a poté se žalobou u Obvodního soudu pro Prahu 1 (dále jen "obvodní soud") domáhalo po stěžovateli zaplacení uvedené částky jako regresní úhrady podle § 16 a násl. zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon č. [82/1998](#) Sb.").

Obvodní soud v záhlaví uvedeným rozsudkem žalobě ministerstva v plném rozsahu vyhověl a uložil stěžovateli povinnost zaplatit ministerstvu 5400 Kč s příslušenstvím. V odůvodnění napadeného rozsudku obvodní soud uvedl, že z § 69 zákona č. [120/2001](#) Sb., exekuční řád, ve znění účinném do 30. 6. 2009 (dále jen "exekuční řád"), ve spojení s § 337h odst. 4 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 30. 6. 2009 (dále jen "občanský soudní řád"), vyplývá, že stěžovatel byl povinen po skončení exekuce o tom vyrozumět příslušný katastrální úřad. Jelikož tak neučinil, musel se povinný domáhat odklizení záznamu v katastru nemovitostí se značným časovým odstupem a za vynaložení dalších nákladů na právní zastoupení.

V ústavní stížnosti stěžovatel tvrdí, že napadeným rozhodnutím bylo porušeno jeho právo na ochranu vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") a právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

Stěžovatel stejně jako v řízení před obvodním soudem v ústavní stížnosti namítá, že v době, kdy byla skončena předmětná exekuce vymožením, mu zákon povinnost vyrozumívat příslušné katastrální úřady o skončení exekuce nestanovil. Podle stěžovatele obvodní soud pochybil, jestliže na daný případ aplikoval § 337h odst. 4 občanského soudního řádu, neboť uvedené ustanovení se týká pouze případů, kdy exekuce skončí zastavením, což je jiný právní institut, než skončení exekuce vymožením. Stěžovatel k uvedenému poznamenává, že povinnost vyrozumět katastrální úřad o skončení exekuce i pro případy odlišné od jejího zastavení byla exekutorům uložena až novelou občanského soudního řádu v roce 2009.

Dále stěžovatel obvodnímu soudu vytýká, že v jeho věci neaplikoval § 18 odst. 5 zákona č. [82/1998](#) Sb., podle kterého soud může regresní úhradu přiměřeně snížit zejména s přihlédnutím k tomu, jak ke škodě došlo, jakož i k osobním a majetkovým poměrům fyzické osoby, která ji způsobila. Exekutor v této souvislosti upozorňuje, že jeho osobní a majetková situace je zcela odlišná od stavu, kdy byl soudní exekutor. Navíc pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem veřejné funkce končí spolu s jejím výkonem a vztahuje se pouze na nároky uplatněné v době trvání pojištění. Soud měl citované ustanovení podle stěžovatele aplikovat také proto, že jde o případ, kdy odpovědnost za škodu závisí na hodnocení právních otázek, které mohou připouštět odlišný výklad.

Stěžovatel se ve své ústavní stížnosti rovněž vyjadřuje kriticky k příslušné právní úpravě, ze které podle něj vyplývají pro osoby v jeho postavení pouze povinnosti, avšak míra jeho práv a záruk je snížena oproti osobám v obdobném postavení (soudce nebo státní zástupce). Stěžovatel dále upozorňuje na porušení rovnosti osob v přístupu ke spravedlnosti, když v obdobných případech, ve kterých stěžovatel vystupuje na straně poškozeného, je postupováno zcela odlišně, přičemž poukazuje na řízení o náhradě škody, ve kterých vystupuje jako žalobce.

II. Vyjádření účastníka a vedlejšího účastníka řízení

Ústavní soud vyzval obvodní soud jako účastníka řízení a ministerstvo jako vedlejšího účastníka řízení k vyjádření se k ústavní stížnosti.

Ve vyjádření obvodního soudu ze dne 1. 8. 2018 předsedkyně senátu uvedla, že napadený rozsudek vydala soudkyně, jež je nyní u vyššího soudu a ona sama věc neprojednávala a nerozhodovala, nebyla jí přidělena jako zákonnému soudci, tudíž se k ní nemůže věcně vyjádřit a posouzení dané ústavní stížnosti ponechává plně na Ústavním soudu.

Vzhledem k tomu, že vyjádření nepřináší žádné nové skutečnosti či argumenty, které by mohly mít vliv na vlastní posouzení ústavní stížnosti, nezasílal je Ústavní soud ani stěžovateli k replice. Ministerstvo se k ústavní stížnosti nevyjádřilo.

III. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

Ústavní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou splněny formální předpoklady projednání ústavní stížnosti. Dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí napadené ústavní stížností, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s požadavky § 29 až § 31 zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), a vzhledem k tomu, že proti napadenému rozsudku nebylo možné podat odvolání (§ 202

odst. 2 občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů), ústavní stížnost byla shledána přípustnou.

IV. Posouzení ústavní stížnosti

Ústavní soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení jemu předcházející, a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

V prvé řadě je nutno připomenout, že Ústavní soud není součástí soustavy obecných soudů [čl. 91 odst. 1 Ústavy České republiky (dále jen "Ústava")]. Není proto primárně povolán k tomu, aby posuzoval celkovou zákonnost vydaných rozhodnutí, či nahrazoval hodnocení důkazů svým vlastním hodnocením. Z hlediska postavení orgánu ochrany ústavnosti podle čl. 83 Ústavy je Ústavní soud oprávněn (a povinen) zasáhnout do rozhodovací činnosti obecných soudů jen tehdy, dospěje-li k závěru, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byl stěžovatel účastníkem, došlo k porušení jeho základních práv [čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy].

Ústavní soud si je vědom skutečnosti, že částku, o níž v předmětném sporu jde (5 400 Kč), lze označit i ve světle ustálené judikatury Ústavního soudu za bagatelní. Současně ale připomíná, že ani v případech, kdy se jedná o "zanedbatelné" peněžní sumy, nesmí nalézací soud opustit princip právní jistoty a zásadu předvídatelnosti práva [viz nálezy sp. zn. I. ÚS 3143/08 ze dne 17. 3. 2009 (N 59/52 SbNU 583)], a i v řízení o bagatelních nárocích musí dodržet principy spravedlivého procesu. Požadavkem plynoucím z nich je mimo jiné i to, aby soudy vydaná rozhodnutí byla řádně, srozumitelně a logicky odůvodněna. Tomu odpovídá, že porušení práva na spravedlivý proces, vycházejícího z čl. 36 odst. 1 Listiny, představuje i okolnost, že se soud nevypořádal se všemi právně relevantními námitkami účastníka řízení [srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 304/98 ze dne 12. 10. 1998 (N 120/12 SbNU 177), sp. zn. I. ÚS 113/02 ze dne 4. 9. 2002 (N 27/109 SbNU 213) a sp. zn. I. ÚS 654/03 ze dne 24. 2. 2004 (N 32/27 SbNU 255)]. K uvedené situaci došlo v projednávané věci.

Za nesprávný úřední postup stěžovatele jako exekutora při výkonu exekuční činnosti označil obvodní soud porušení jeho povinnosti po skončení exekuce o tom vyrozumět příslušný katastrální úřad (dále také jen jako "informační povinnost"). Přitom pokud jde o otázku existence této informační povinnosti, obvodní soud se omezil na konstatování, že vyplývá z § 69 exekučního řádu a § 337h odst. 4 občanského soudního řádu, které v odůvodnění napadeného rozhodnutí odcitoval bez dalšího vysvětlení.

Podle § 69 exekučního řádu "nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se na exekuci prodejem movitých věcí a nemovitých věcí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitých věcí".

Podle § 337h odst. 4 občanského soudního řádu "[b]yl-li výkon rozhodnutí zastaven, soud o tom vyrozumí po právní moci usnesení příslušný katastrální úřad."

Jak namítá stěžovatel ve své ústavní stížnosti, § 337h odst. 4 občanského soudního řádu stanoví předmětnou informační povinnost ve vztahu k případům, kdy byl výkon rozhodnutí zastaven. V posuzované věci však exekuce skončila vynucením splnění povinnosti povinného, přičemž k zastavení exekuce dochází naopak v případech, pokud k úspěšnému vynucení povinnosti (byť jen z části) nedojde (§ 55 exekučního řádu odkazující na § 268 a § 290 občanského soudního řádu). Občanský soudní řád informační povinnost v případech skončení exekuce vymožením výslovně nestanovil a výslovně ji nestanovil ani exekuční řád, na rozdíl od případů zastavení exekuce (§ 55 odst. 3 ve spojení s § 44 odst. 3 exekučního řádu) a upuštění od provedení exekuce (§ 46 odst. 3 exekučního

řádu). Až novelou exekučního řádu zákonem č. [286/2009](#) Sb., účinným od 1. 11. 2009, je v § 46 odst. 8 exekučního řádu předmětná povinnost exekutora výslovně s odkazem na odst. 2 citovaného ustanovení stanovena. Důvodová zpráva k této novele exekučního řádu uvádí, že "[v] odstavci 8 se do legislativního textu promítá faktická praxe, kdy exekutor po skončení exekuce notifikuje tuto skutečnost všem subjektům, pro které je tato skutečnost významná z hlediska jejich činnosti, tj. subjekty, které ve svých evidencích vedou údaje týkající se exekuce nebo jimž byla uložena nějaká povinnost" (zvýraznil Ústavní soud).

I přes shora uvedené obvodní soud v napadeném rozsudku nic dalšího - vedle odkazu na citovaná ustanovení § 69 exekučního řádu a § 337h odst. 4 občanského soudního řádu - k existenci předmětné informační povinnosti stěžovatele, jako jednoho z předpokladů jeho regresní odpovědnosti (§ 18 odst. 1 zákona č. [82/1998](#) Sb.), neuvedl. Ze žádné části odůvodnění napadeného rozsudku tak není zřejmé, z jakého důvodu měla na základě přiměřené aplikace ustanovení § 337h odst. 4 občanského soudního řádu - které stanoví předmětnou informační povinnost exekutorovi v případech skončení exekuce jejím zastavením - pro exekutora vyplývat informační povinnost i v případech, kdy exekuce skončila vymožením dlužné částky.

Pro úplnost Ústavní soud dodává, že zbylé námitky stěžovatele neshledal důvodnými. Ke stěžovatelově kritice právní úpravy, která podle stěžovatele neposkytuje dostatečnou míru ochrany jeho práv, Ústavní soud poukazuje na § 18 odst. 6 zákona č. [82/1998](#) Sb., podle kterého "[t]en, proti němuž byl uplatněn nárok na regresní úhradu, má proti subjektu, který po něm regresní úhradu požaduje, právo uplatnit všechny námitky, které tento subjekt mohl uplatnit vůči poškozenému v řízení o náhradě škody". Pokud jde o námitku stěžovatele, že obvodní soud neaplikoval § 18 odst. 5 zákona č. [82/1998](#) Sb., Ústavní soud připomíná, že mu s ohledem na jeho shora uvedené postavení v zásadě nepřisluší, aby do věci ingeroval tak, že obvodní soud má využít svého moderačního práva podle § 18 odst. 5 zákona č. [82/1998](#) Sb. Konečně z hlediska ústavněprávního není pro nyní posuzovaný případ relevantní ani argumentace stěžovatele odkazující na průběh soudních řízení v jiných jeho věcech.

V. Závěr

Ústavní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek je nedostatečně odůvodněn a obvodní soud se v něm dostatečně nevypořádal s námitkou stěžovatele, že mu zákon předmětnou povinnost - v posuzovaném případě informovat o skončení exekuce příslušný katastrální úřad - neukládal. Tím obvodní soud porušil stěžovatelovo právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny, a proto Ústavní soud napadené rozhodnutí podle ust. § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil.

V novém řízení musí obvodní soud znovu posoudit splnění podmínky stanovené § 18 odst. 1 zákona č. [82/1998](#) Sb., podle kterého "právo na regresní úhradu vznikne pouze tehdy, byla-li škoda způsobena zaviněným porušením právní povinnosti" a pokud znovu dospěje k závěru, že stěžovatel opomenul jednat tam, kde povinnost jednat měl, musí jej v souladu se závěry tohoto nálezu řádně odůvodnit.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)

- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)